

MAAELUMINISTEERIUM

Euroopa Maaelu Arengu
Põllumajandusfond:
Euroopa investeeringud
maapiirkondadesse

Geneetiliselt muundatud organismid

3. aprill 2018
Merjan Savila

MAAELUMINISTEERIUM

Geneetiliselt muundatud organism (GMO) on selline organism, kelle pärilikkusetegureid on muudetud viisil, mis looduslikul teel ei ole võimalik.

Praegu turul olevaid geneetiliselt muundatud (GM) põllukultuure on eeskätt muudetud vastupidavamaks taimehaigustele või taimekahjurite suhtes või on suurendatud nende herbitsiidikindlust.

Kõige levinumad GM dekoratiiv- või puuviljakultuurid maailmas on nelk, petuunia ja roos või õuna- ja ploomipuu.

Maailmas turule lubatud GM taimede/riikide andmebaas:

<http://www.isaaa.org/gmapprovaldatabase/default.asp>

MAAELUMINISTEERIUM

Luba antakse kas turustamiseks või kasvatamiseks.

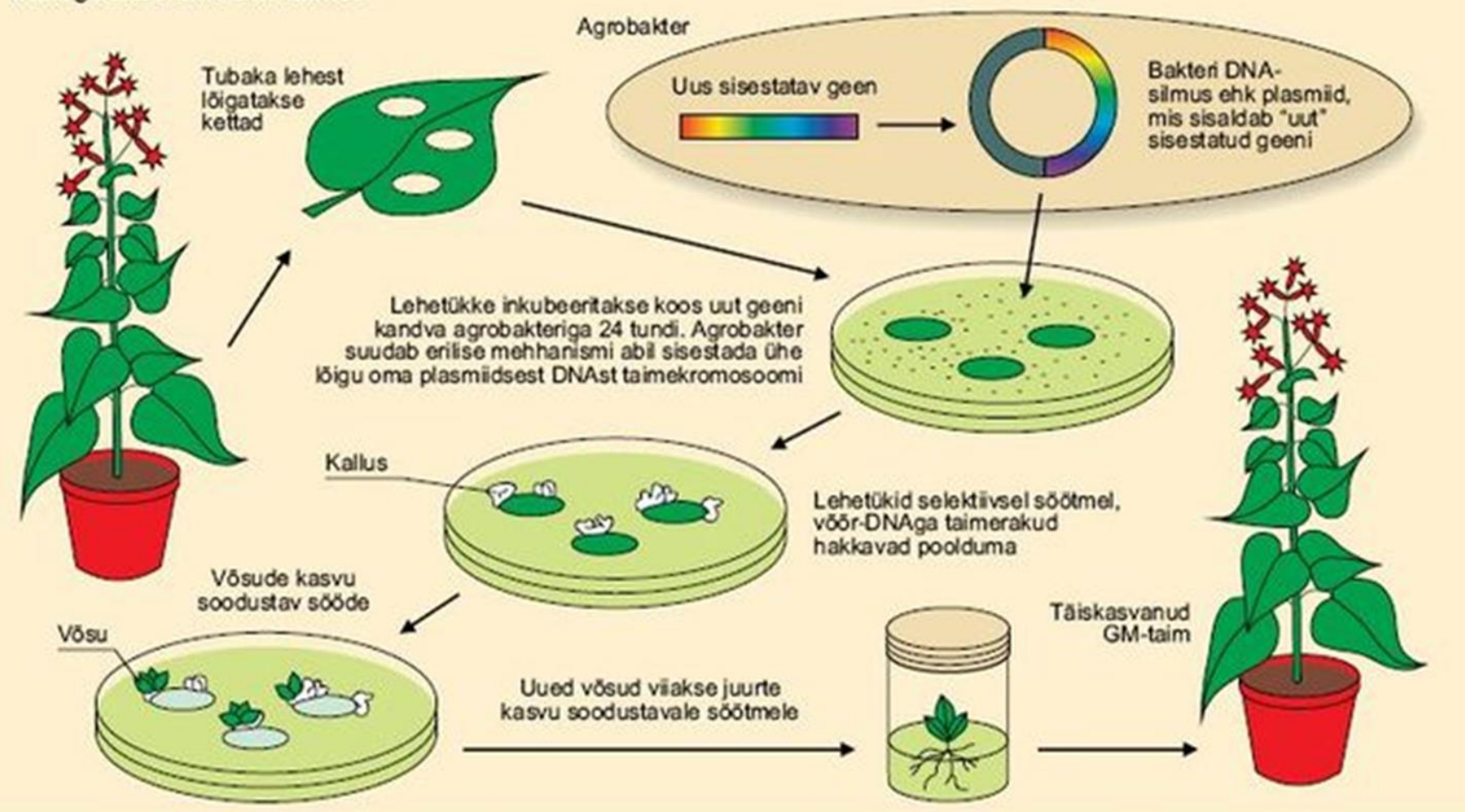
Euroopa Liidus (EL-is) on praegu lubatud:
kasvatada üht GM põllukultuuri - toiduks ja söödaks sobivat maisi MON 810
turustada toodetena 64:
27 maisi, 19 sojat, 12 puuvilla, 5 rapsi ja 1 suhkrupeedi.

Täpsem teave EL-is kasvatada ja turustada lubatud GM toodete kohta on saadaval Euroopa Komisjoni kodulehel GMO-de registris
http://ec.europa.eu/food/dyna/gm_register/index_en.cfm

turustada lõikelillena 6 muudetud õievärviga nelgiliini.

GM-taime valmistamine

Et eraldada DNA-ahelast siirdamiseks vajalikke gene, kasutatakse restriksiooniensüüme, mis lõikavad DNA-ahela soovitud kohast lahti ja valivad vajalikud geenid. Need DNA-lõigud viiakse bakteri DNAsse – plasmidi. Bakter paljuneb kiiresti ja lühikese aja jooksul valmistatakse tuhandeid "uue" geeni koopiaid. Plasmidis sisalduv DNA-lõik koos "uue" geeniga kantakse agrobakteri vahendusel taimerakkudesse, mis võimaldab saada transgeense ehk GM-taime.

MAAELUMINISTEERIUM

Eestis ei ole seni veel GM põllukultuure kasvatatud, kuid **15. märtsil 2017** tuli Soome pädeva asutuse EVIRA kaudu teade, et nende turul on tuvastatud GM **petuuniad**, millel ei ole EL-s turustamisluba.

MAAELUMINISTEERIUM

Sordid:

Soome analüüsis Pegasus Orange Morn, Pegasus Orange, Pegasus Table Orange, Potunia Plus Papaya, Go!Tunia Orange, Bonnie Orange, African Sunset, Sanguna Patio Salmon, Sanguna Salmon (sarnanevad CPVO andmebaasis registreeritud oranži värvi petuuniale);

Iirimaa analüüsis 'Electric Orange' 'Potunia Papay' 'Selecta', 'Young Plants';

Taani analüüsis Pegasus Orange, Pegasus Orange Morn, Pegasus Table Orange, Potunia Plus Papaya ja Sel Bonnie Orange

MAAELUMINISTEERIUM

Euroopa Liidu GMO-alane seadusandlus

- ❖ GMOde tahtlikku keskkonda viimist reguleerib [direktiiv 2001/18/EÜ](#)– põldkatsed, kasvatamine ning turustamine.
- ❖ GMO-de import on kaetud direktiiviga [2001/18/EÜ](#).

Täna tähelepanu eest!

Merjan Savila

Maaeluministeerium

Taimetervise osakond

merjan.savila@agri.ee